

עמ"ת 57571/02/22 - משה איראם נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים

עמ"ת 57571-02-22 איראם נ' מדינת ישראל

בפני כב' השופט אילן סלע
משה איראם ע"י ב"כ עו"ד אביחי חג'בי
נגד
מדינת ישראל באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי),
ע"י עו"ד ארז פדן
העורר
המשיבה

החלטה

ערר על החלטות בית משפט השלום בירושלים (כב' השופט ביאלין אלעזר) מיום 14.02.22 במ"ת 26993-01-22, במסגרתן קבע קיומן של ראיות לכאורה כנגד העורר והורה על מעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים כנגדו.

הרקע לערר

1. ברקע, כתב אישום שהוגש כנגד העורר וכנגד אלחנן אורן, יליד 2003 (להלן: "אורן"), במסגרתו יוחסו לעורר העבירות הבאות: סחיטה בכוח לפי סעיף 427(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "החוק"), תקיפה הגורמת חבלה של ממש, לפי סעיף 380 לחוק, תקיפת עובד ציבור בנסיבות מחמירות לפי סעיף 382א(ב)(1) ו-(2) לחוק, השחתת פני קרקע לפי סעיף 196 לחוק, נהיגה במת שלא בכבוד לפי סעיף 172 אמצע לחוק, תקיפה סתם לפי סעיף 397 לחוק; ניסיון תקיפת זקן הגורמת חבלה של ממש לפי סעיף 368ו(א) בצירוף 25 לחוק; סחיטה באיומים לפי סעיף 428 רישא לחוק, וניסיון לקשירת קשר לרצח בנסיבות מחמירות לפי סעיף 499א(1) בצירוף סעיף 25 לחוק בהתייחס לסעיף 301א(א)(1).

2. העבירות יוחסו בגין ששה אירועים שאירעו במהלך החודשים אוגוסט עד דצמבר 2021, כששניים מתוכם מיוחסים רק לעורר, וכשארבעת האישומים המשותפים לעורר ולאורן, מתייחסים למעשים נגד אישי ציבור בכירים בחברה החרדית מתוך מניע אידיאולוגי - דתי.

3. נטען, כי העורר שלח את אורן, תמורת בצע כסף, לתקוף, לבזות, לאיים, לסחוט בכוח ובאיומים ולהרתיע אנשי ציבור מלפעול ולקדם בציבור את עמדותיהם ואת פסיקותיהם ההלכתיות. נטען, כי העורר בחר את יעדי הפגיעה, הנחה את אורן, וסיפק לו את האמצעים ואת המסרים המאיימים לביצוע המעשים.

4. האישום הראשון מתייחס לאירוע מיום 01.09.21, במסגרתו שלח העורר את אורן לגזור את זקנו של הרב

ליטמנוביץ' ולהעביר לו מסר מילולי מאיים שנועד להניע את הרב ליטמנוביץ' לבטל את ההיתר הלכתי שנתן להתקנת מכשיר "מקווה ריין" במקוואות שבאחריותו. אורן ביצע את שליחותו, הגיע אל משרדו של הרב ליטמנוביץ' כשהוא מצויד במספריים ובגז מדמיע, אחז בזקנו של הרב ליטמנוביץ' וגזר באמצעות המספריים את מחצית מאורך זקנו. בהמשך לכך, העביר לרב את המסר המאיים: "זה מה שקורה למי שמתעסק עם המקוואות".

5. האישום השני מתייחס לאירוע מיום 10.09.21, כשהעורר, כך נטען, שלח את אורן לרסס בגז פלפל את ציפורה קנופף, אשתו של אלעזר קנופף, מנהל העיתון "המודיע" ולהעביר מסר מילולי מאיים לפיו "זה מה שקורה למי שמתעסק עם עם ישראל". זאת, בשל תמיכת העיתון במתן חיסונים נגד נגיף הקורונה. ואכן, אורן הגיע לדירתם של ציפורה ואלעזר קנופף כשהוא מצויד בגז מדמיע, ומשנגשה ציפורה לדלת, אמר לה: "אמרו לי להגיד לך ש..." והתיז גז מדמיע לפניה. כתוצאה מריסוס הגז, נגרמו לציפורה קנופף ולנכדתה שעמדה לידה, צריבות בעיניים.

6. האישום השלישי מתייחס לאירוע מיום 13.09.21, כשהעורר, כך נטען, שלח את אורן לגזור את זקנו של ח"כ פורוש, בשל כך שהעורר ראה בו מי "שמכניס גזרות לציבור החרדי". ואכן, אורן ארב לח"כ פורוש כשהוא מצויד במספריים, פנה אליו ושאל אותו "האם אתה חבר הכנסת פורוש?", התקרב אליו, אחז בזקנו וחתך במספריים קצוות שערות מזקנו.

7. האישום הרביעי מתייחס לאירוע מיום 26.11.21, כשהעורר שלח את אורן להשחית את קברו של הרב שטיינמן באמצעות ריסוס צבע שחור על המצבה והדבקת "פשקוויל" (כרזת מחאה). העורר צייד את אורן ב"פשקוויל" ומסר לו את המידע על מיקום הקבר. זאת, בשל התנגדותו האידיאולוגית של העורר לפסיקותיו של הרב שטיינמן. העורר גם צייד את אורן בשבע מעטפות הממוענות לשבעה רבנים שונים בבני ברק, בהן מסר מאיים, לצורך חלוקתן על ידי אורן בביתם של הרבנים. ואכן, אורן הגיע אל בית הקברות פוניביץ', ריסס על כיתוב המצבה בספריי שחור, ובאמצעות דבק הדביק על הקבר את ה"פשקוויל", שכלל ביטויי בוז ושנאה חריפים כנגד הרב שטיינמן.

8. אישום נוסף (החמישי) מייחס לעורר את תקיפתו, בעצמו או באמצעות אחר שזהותו אינה ידועה, של הרב יהודא סילמן, רב שכונה בבני-ברק ואב"ד בביה"ד של הרב קרליץ. זאת, בשל תמיכתו של הרב סילמן במתן חיסונים. ואכן, הרב סילמן הותקף ונעשה ניסיון לגזור את זקנו. כמו כן, הודבק על דלת דירתו של הרב סילמן מכתב ובו מסר מאיים בקשר לחיסונים: "ליודא סילמן רצחתם את אחותי בחיסונים! עכשיו אתם באים לרצוח את הילדים. סופך קרב. גואל הדם".

9. באישום נוסף המתייחס לעורר בלבד (השישי), נטען כי הוא ביקש מאורן לסייע לו באיתור אדם שיהיה מוכן לבצע עבורו רצח תמורת תשלום. בהמשך, הוא מסר לאורן פרטים שונים לצורך בירור יכולתו להוציא אל הפועל ביצוע רצח של גרושתו של העורר.

10. יצוין, כי בעקבות פניה זו של העורר אל אורן, נרתע האחרון מלהמשיך לעבוד עבור העורר ומקידום הקשר לרצח. אורן פנה למדריכו בישיבה, מר משה פלדמן, ששוחח עם העורר, הציג עצמו כאביו של אורן וביקש מהעורר שלא

יפנה יותר אל אורן. אורן החליט להקליט את העורר, במהלך שיחה ביניהם על קידום הקשר לרצח לכאורה, על מנת להעביר את ההקלטה למשטרה. ואכן, אורן נפגש עם העורר וניסה לדובב את העורר לשוחח עמו על הקשר הפלילי שביקש העורר לרקום לביצוע רצח תמורת תשלום. אורן אמר לעורר בכזב כי הוא נכון לבצע את הרצח בעבור סכום של 40,000 ₪. העורר, כך נטען, סיפק לאורן הנחיות כיצד על הרצח להתבצע ופרטים שונים לגבי הקורבן המיועד, לרבות גילה ומקום מגוריה, אך בלא לגלות לאורן כי המדובר בגרושתו של העורר. העורר ביקש באותה פגישה לעמוד על יכולתו של אורן להוציא אל הפועל את הרצח בלא להיחשף וכן לעמוד בחקירה במשטרה מבלי להודות.

11. עוד יצוין, כי לאורן יוחסו עבירות של סחיטה בכוח, תקיפה הגורמת חבלה של ממש, תקיפת עובד ציבור בנסיבות מחמירות, השחתת פני מקרקעין ונהיגה שלא בכבוד במת, בגין מעשיו בארבעת האישומים הראשונים. לאחר שאורן הסכים לקיומן של ראיות לכאורה בעניינו, הוא שוחרר לחלופת מעצר.

12. בהחלטתו הראשונה מיום 14.02.22 קבע בית משפט קמא כי קיימות ראיות לכאורה לכלל האירועים המתוארים בכתב האישום, למעט אירוע אחד, מבין מספר אירועים, של איומים ביחס לרב סילמן, אירוע מהלילה שבין 21 ל-22 לחודש דצמבר 2021 (סעיף 30 לכתב האישום).

13. כן קבע בית המשפט במסגרת אותה החלטה, קיומה של עילת מסוכנות, נוכח העבירות המיוחסות לעורר, היקף המעשים, סכומי הכסף שהעביר לאורן, והתחכום שנלווה לביצוען של העבירות. בית המשפט גם הביא בחשבון לעניין זה את עברו הפלילי של העורר, הכולל שתי הרשעות, האחרונה שבהן מחודש מאי 2021 בביצוע שתי עבירות איומים. וכן הביא בחשבון את העובדה כי העורר השתחרר ממאסר זמן קצר לפני ביצוע העבירות המיוחסות לו בכתב אישום זה.

14. בהחלטתו השנייה מאותו יום, לאחר ששמע את המפקחים שהוצעו: אשת העורר ושניים מחבריו הטובים, קבע בית המשפט - נוכח המסוכנות המועצמת בשל כך שהמעשים המיוחסים לעורר בוצעו על רקע אידאולוגיה דתית קיצונית, ושהעורר עצמו מגדיר ומחזיק מעצמו כאדם קיצוני ומשוגע - כי אין ביכולתם של המפקחים שהוצעו כדי לאיין את המסוכנות הגבוהה הנשקפת מהעורר.

בשים לב לאמור, הורה בית משפט קמא על מעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים כנגדו.

טענות ב"כ הצדדים

15. במסגרת הערר השיג ב"כ העורר הן על קביעת בית המשפט בדבר קיומן של ראיות לכאורה והן על ההחלטה לעצור את העורר עד תום ההליכים המשפטיים כנגדו.

16. באשר לראיות הצביע ב"כ העורר על כך שהראיות נשענות אך ורק על אמירותיו של אורן בפני חוקרי המשטרה. אמירות אלו, נטען, נאמרו על יסוד הבטחה שניתנה לאורן, לאחר שיחות שהתקיימו בין נציגי העדה החרדית,

משה קויתי ואברהם קפלן, לבין משטרת ישראל. בעניין זה הוא הצביע על כך שאורן התייצב מעצמו בתחנת המשטרה וביקש למסור את הקלטת המתעדת את השיחה בינו ובין העורר. ב"כ העורר הוסיף, כי אורן הוא שותף לביצוע העבירות, בעל מניע, ויש לקחת במשנה זהירות את אמירותיו במשטרה.

17. בנוסף נטען, כי בכל מקרה אין ראיות לביצוע העבירות בצוותא על ידי העורר, שעה שאין חולק כי העורר לא נכח במקומות בהם בוצעו המעשים המפורטים בכתב האישום.

18. עוד נטען, כי העובדה שאורן שוחרר למעצר בית שעה שהוא זה שביצע את העבירות בפועל, מהווה אפליה פסולה של העורר, שדי בה כדי להורות על שחרורו של העורר. מה גם, שלא היה מקום להורות על מעצר עד תום ההליכים רק בשל פסילת שלושה מפקחים ומבלי שניתנה האפשרות לעורר להציג מפקחים אחרים, או למצער להורות על קבלת תסקיר שירות המבחן.

19. מאידך, ב"כ המשיבה תמך יתדותיו בהחלטות בית משפט קמא. הוא הוסיף, כי לא היה מקום להורות על קבלת תסקיר נוכח המסוכנות הרבה הנשקפת מהעורר, אשר קשר קשר לרצוח את גרושתו.

דין והכרעה

דין הערר להידחות.

20. בצדק רב נטען, כי החלטתו של בית משפט קמא, מפורטת ומנומקת, וניתן בה מענה מפורט לכל טענות העורר. טענת העורר כי הראיות המצויות בתיק כנגד העורר "נשענות אך ורק על אמירותיו של אורן בפני חוקרי המשטרה", אינה יכולה להתייחס להחלטת בית משפט קמא, אשר ציין בפירוט את הראיות השונות המחזקות את גרסתו של אורן.

21. אכן, הראיה המרכזית כנגד העורר היא גרסתו של אורן, ואולם זו מקבלת חיזוקים לא מבוטלים. בית משפט קמא גם התייחס לצורך בתוספת ראיתית מסוג "חיזוק" להודעותיו של אורן, לפי סעיף 54א לפקודת הראיות, והוא מצא לא מעט כאלו, חלקן ראיות חיצוניות מאמתות.

22. כך, למשל, השיחה המוקלטת בין העורר ואורן קושרת את העורר לאירוע התקיפה והסחיטה של הרב ליטמנוביץ'. כפי שציין בית המשפט, באותה שיחה העורר מתאר כיצד רשויות החוק חיפשו אותו ב"סוכות". במענה לכך, ענה אורן "אהה אז, בליטמנוביץ'...", והעורר הפטיר "כן כן". בשיחה יש גם כדי לקשור את העורר לאירוע תקיפתו של ח"כ פורוש, שכן הוא נשמע אומר בה: "... פורוש עד היום מפחד ברוך השם והשתתק...".

23. חיזוק של ממש יש בנוגע לאישום הרביעי שעניינו בהשחתת קברו של הרב שטיינמן. אורן סיפר כי בשעת לילה מאוחרת (בין השעות 02:30 ל-04:30) הוא הגיע לבית הקברות אך התקשה במציאת הקבר, ועל כן התקשר לטלפון

הבית של העורר ושוחח עימו ועם אדם נוסף שצורף לשיחה. ואכן, פלטי איכונים לטלפון הנייד של אורן מלמדים כי בוצעו התקשרויות בין מספר הטלפון הנייד של אורן למספר הטלפון הביתי של העורר באותן שעות לילה מאוחרות.

24. הדימיון בין נוסח הפתק שנמסר לרב סילמן לנוסח ה"פסקוויל" שהונח על קברו של הרב שטיינמן, גם בו יש לחזק את הקשר של העורר לאירוע שבאישום החמישי.

25. ובעיקר - בכל הנוגע לאישום השישי, ההקלטה מלמדת בבירור כי אכן הייתה שיחה קודמת בין העורר לאורן במסגרתה נתבקש אורן לסייע במציאת אדם שיהיה מוכן לבצע את הרצח. אין מדובר בשיחה ראשונה בנושא ובעניין שהועלה על ידי אורן. גם אין מדובר באמירות בעלמא. מדובר בשיחה ארוכה הכוללת דיון ארוך בכל הנוגע לביצוע רצח, בכלל זה השיטות השונות (דקירה, חניקה, סם וכיוצ"ב), האפשרויות של מעשה שיידע כרצח לבין מעשה שיש לשוות לו חזות של תאונה אקראית, מועדים אפשריים לביצוע, ועוד. בצדק קבע בית משפט קמא, כי ישנן ראיות מספיקות, למצער לשלב הזה, לצורך הוכחת העבירה של קשירת קשר, בשים לב לדו-שיח הארוך בין העורר לאורן בעניין זה.

26. גם המניע מקבל חיזוק מדבריו של העורר בחקירותיו במשטרה. ושתיקתו של העורר בחקירות האחרונות, ולו באופן חלקי, כשהוא אינו משיב לחלק מהראיות שהוטחו בפניו, גם בה יש לחזק את הראיות כנגדו, ברמה הנדרשת בשלב זה (ראו: פ"פ 5376/03 ליבני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 17.06.13); פ"פ 4667/12 אזולאי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 28.06.12)). לכך יש להוסיף את הכחשתו של העורר בחקירותיו, בתחילה, את היכרותו עם אורן ואת טענתו כי לא העלה את האפשרות לרצוח אפילו בצחוק, זאת בניגוד גמור לנאמר מפיו בשיחה המוקלטת. בהמשך גם כפר בכך שהוא זה הנשמע בשיחה עם אורן. צבר האירועים, והיחס ביניהם, יש בו גם כדי לחזק את כלל הראיות.

27. ולצד כל זאת, גרסתו של אורן בכל הנוגע לביצוע המעשים עצמם נתמכת ומחוזקת בגרסאות יתר העדים לאירועים, ואין מקום לערוך דיון בשלב זה, איזה מאמירותיו יש לקבל ואלו לאו, בחינת "פלגין דיבורא", כל עוד אין מדובר בפרכות מהותיות וגלויות לעין שיש בהן כדי להצביע על כרסום ממשי בראיות.

28. יש לזכור גם, כי לא הוצג מניע של ממש לפיו אורן יעליל על העורר דווקא את היוזמה והתכנון של המעשים. ההקלטה של השיחה בין העורר ואורן ימים ספורים לפני מסירתה של הקלטת למשטרה על ידי אורן, אינה מלמדת על סכסוך או יריבות כלשהי בין השניים. להיפך. העורר גם לא הצביע על סיבה לעלילה שכזו במסגרת חקירתו במשטרה. הטענות בדבר קנוניה שנרקחה כנגדו על ידי מי מאנשי העדה החרדית עם אורן, אין לה תימוכין בחומר הראיות, וצירוף המקרים לפיו אותם אנשי העדה החרדית החפצים ברעתו של העורר, שגם לכך לא נמסרה סיבה, פגשו את מי שהיה לו לכאורה קשר בעבר עם העורר סביב ביצוע עבירות, כפי שניתן ללמוד מהקלטת, אינו יכול לעמוד בשלב זה כנגד הראיות ולפגוע בעוצמתן.

29. גם הטענה בדבר קיומו של הסכם חסוי בין אורן למשטרה נטענה בשלב זה בעלמא, ואין לה יסוד בראיות. מועד הגעתו של אורן למשטרה אין בו כשלעצמו ללמד על כך. ברי, כי ככל שיתברר בשלב מאוחר יותר כי ישנן ראיות

לקיומו של הסכם שכזה, יוכל העורר לשוב לבית משפט קמא אשר יכריע בעניין לפי שיקול דעתו.

30. בשולי עניין זה יצוין, כי בצדק גם קבע בית המשפט כי במידה ויוכחו המעשים המיוחסים לעורר בכתב האישום, הרי שיש בכך כדי לייחס לו את מעשי התקיפה והסחיטה מחמת ביצוע בצוותא. מדובר, כך נטען, במי שהיה היוזם של המעשים, מכין התוכניות ומספק האמצעים לביצועם. נוכחות במקום האירוע בנסיבות אלו אינה הכרחית. יש לציין כי בעניין זה נקבע כי בין היסוד העובדתי ליסוד הנפשי מתקיימים יחסי גומלין, ככל שהיסוד הנפשי של המבצע משמעותי יותר, כך ניתן להסתפק בדרגה נמוכה יותר של היסוד העובדתי, ולהיפך (ראו: ע"פ 8573/96 מרקדו נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(5) 481 (1997). יחסי גומלין אלו הם בבחינת עיקר העיקרים של דוקטרינת השותפות (ראו: ע"פ 220/17 דנקנר נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 29.08.18). ומכל מקום, אין צורך להכריע בעניין זה בשלב זה.

אין אפוא כל עילה להתערב בהחלטתו של בית משפט קמא בכל הנוגע לקיומן של ראיות ברמה הנדרשת בשלב זה.

ובאשר לשאלת המעצר.

31. נהיר לחלוטין, כי המעשים המיוחסים לעורר מקימת עילת מסוכנות ברף גבוה. מדובר בצבר אירועים שנעשו על בסיס אידאולוגי, תוך שימוש בנער צעיר לימים, כשהעורר, כך לפי החשד, אינו בוחל בפגיעה בבני המשפחה של נמעני הפגיעה. הוא נכון גם לפגוע בנבחר ציבור, בכלל זה חבר כנסת, לאיים עליהם ובאופן זה גם לפגוע בבסיס המשטר הדמוקרטי. אין צורך להכביר מילים על המסוכנות הנשקפת מהאישום אודות קשירת הקשר לביצוע רצח, ומתעצמת נוכח השיחה הארוכה עם אורן על דרכי הביצוע והדרכים השונות שלא להתפס; וכל זאת בשעה שלעורר עומדת הרשעה מחודש מאי 2021 בשתי עבירות איומים.

32. בצדק נטען, כי קשה לקבל איון מסוכנות שכזו באמצעות חלופה, שעה שאת המעשים המיוחסים לעורר, הוא ביצע, כך נטען, מרחוק, תוך שהוא שולח אחר לבצע את המעשים עבורו. בית המשפט סבר בצדק, שאין ביכולתם של המפקחים המוצעים, בני משפחה וחברים לאיין את המסוכנות הרבה.

33. בדומה, גם לא נפלה כל טעות בקביעת בית המשפט כי אין יסוד לטענת האפליה בין העורר לבין אורן. לא רק הגיל מבחין ביניהם - גילו הצעיר של אורן אל מול גילו של העורר. לא רק המניע מבחין ביניהם - המניע הכספי, שאינו גבוה יש לומר, של אורן אל מול המניע האידאולוגי של העורר. לא רק עברו הפלילי של העורר אל מול העדר עבר פלילי של אורן מבדיל ביניהם. לא רק העובדה כי העורר הוא היוזם והמתכנן מבדילה ביניהם. אלא, שהאישום השישי, מהחמורים יותר, אם לא החמור שבהם, שאמנם לא יצא לפועל אך הוא כוון למעשה רצח, לא רק שאורן לא היה שותף לו אלא שהוא זה שהביא אותו לנטוש את הקשר שלו עם העורר, לפנות למי שיכול לסייע לו בניתוק קשר זה, ומשם - למשטרה. כל אלו אינם מאפשרים כלל להשוות בין העורר לאורן, ובצדק דחה בית משפט קמא גם טענה זו.

הנה כי כן, לא נפלה טעות כלשהי בהחלטת בית משפט קמא, אשר בדין קבע כי קיימות ראיות לכאורה, ובצדק קבע כי מקומו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים כנגדו מאחורי סורג וברית.

בהסכמת הצדדים, המזכירות תשלח אליהם את ההחלטה, ללא צורך בהתייצבותם לשימוע.

ניתנה היום, ג' אדר ב' תשפ"ב, 06 מרץ 2022, בהעדר הצדדים.